

พ.ร.บ. ท้องวยร่น

มองมุมใหม่ ได้ข่าวตรงประเด็น
เป็นประโยชน์ต่อสังคม

สำหรับสื่อมวลชน และผู้ที่สนใจ

คู่มือนักข่าว ส่งเสริมสิทธิสุขภาพวัยรุ่น

ตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหา

การตั้งครรภในวัยรุ่น พ.ศ.2559

จัดพิมพ์: เดือนตุลาคม 2561

โดยความร่วมมือระหว่างกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
และมูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)
ภายใต้แผนงานสร้างเสริมสุขภาพะทางเพศ
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

พ.ร.บ. ห้องวิจัยรุ่น

มุมมองใหม่ ได้ข่าวตรงประเด็น
เป็นประโยชน์ต่อสังคม

สำหรับสื่อมวลชน และผู้ที่สนใจ

คู่มือนักข่าว ส่งเสริมสิทธิสุขภาพวัยรุ่น

ตาม พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหา

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559

“วัยรุ่น” ไม่ใช่เด็ก

เด็กต้องได้รับการคุ้มครองให้มีสวัสดิภาพและความปลอดภัย แต่การปกป้อง “วัยรุ่น” อย่างเกินพอดีอาจกลายเป็นการปิดกั้นสิทธิ โดยเฉพาะสิทธิทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของทุกคน

ในช่วงเปลี่ยนผ่าน จากเด็กเป็นผู้ใหญ่ วัยรุ่นต้องได้รับการเตรียมพร้อมให้เติบโตเป็นพลเมืองรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพ โดยสนับสนุนให้พวกเขาได้คิด วิเคราะห์ รวมทั้งตัดสินใจด้วยความรู้เท่าทัน และมีอิสระบนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

**พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่น พ.ศ.2559** เป็นหลักประกันว่า วัยรุ่นจะได้รับความรู้ ข้อมูล และบริการสุขภาพอย่างเหมาะสมเพื่อป้องกันปัญหา และถ้าเกิดปัญหา พวกเขาจะได้รับความช่วยเหลือให้พ้นวิกฤต สามารถกลับมาใช้ชีวิตเป็นปกติ และพัฒนาตัวเองได้โดยไม่หยุดชะงัก

สิทธิทางเพศและ อนามัยการเจริญพันธุ์

ปี 2537 ในการประชุมนานาชาติว่าด้วยเรื่องประชากรและการพัฒนา (International Conference on Population and Development - ICPD) ณ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ มีการหยิบยกเรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์เป็นหัวข้อสำคัญ รัฐบาลไทยส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุม และให้การตกลงในประเด็นดังกล่าว

ปี 2540 กระทรวงสาธารณสุขประกาศนโยบายอนามัยการเจริญพันธุ์ ประกอบด้วย 3 ปัจจัยพื้นฐาน

1. **มีความสามารถ** (Ability) ในการควบคุมการเจริญพันธุ์ของตนเอง มีเสรีภาพที่จะเลือกว่าจะมีบุตรเมื่อไร ที่ห่างเท่าไร ตลอดจนมีความพึงพอใจในเพศสัมพันธ์
2. **ประสบผลสำเร็จ** (Success) มีอัตราการตายของมารดาและทารกต่ำ ลูกเกิดรอด แม่ปลอดภัย ลูกที่เกิดมาได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
3. **ปลอดภัย** (Safety) มีชีวิตทางเพศที่ปลอดภัย มีโอกาสเลือกวิธีคุมกำเนิดที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ ราคาถูก มีสิทธิได้รับการทางการแพทย์ที่ทำให้ตั้งครรภ์และคลอดบุตรโดยปลอดภัย บุตรที่เกิดมาแข็งแรงสมบูรณ์

“วัยรุ่น” ไม่ใช่ตัวปัญหา พวกเขากำลัง เผชิญปัญหา

สื่อมวลชนมีส่วนสำคัญ
ในการสร้างความเข้าใจ
แก่สังคม ซึ่งจะช่วยให้
วัยรุ่นได้รับการคุ้มครอง
สิทธิตามเจตนารมณ์ของ
กฎหมาย

วัยรุ่นไทยและวัยรุ่นทั่วโลกกำลังเติบโตในสภาพแวดล้อมเสี่ยงภัย สื่อกระตุ้นเร้าเรื่องเพศเข้าถึงทุกคนอย่างปิดกันไม่ได้ เมื่อวัยรุ่นยุ่งเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยขาดความรู้เท่าทัน ปัญหาจึงเกิดขึ้นตามมา

**พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่น พ.ศ.2559** มุ่งส่งเสริมการทำงานและประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ภาครัฐประกอบด้วย 5 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน และกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งภาคประชาสังคม ตลอดจนครอบครัว และชุมชน

อุปสรรคสำคัญคือทัศนคติของคนส่วนใหญ่ ซึ่งยังมองว่าวัยรุ่นไม่ควรเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ คนที่ประสบปัญหาเป็นพวก “ใจแตก” “หาเรื่องใส่ตัว” ฯลฯ ผลคือ วัยรุ่นไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

สังคมเข้าใจ วิทยุปลอดภัย

สื่อ

สื่อ

สื่อ

สื่อ

มุมมองเหมาะสม

ข้อมูลถูกต้อง

ตอบโต้ภัยสังคม

หมอ/
พยาบาล

ครู

วิทยุ

ครอบครัว

องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

ชุมชน

เพศวิถีศึกษา รู้แล้วรอด ภัย

“ความรู้” ไม่ก่อพิษภัย การที่วัยรุ่นได้เรียนรู้เพศวิถีศึกษา และได้รับข้อมูลที่ถูกต้องอย่างครบถ้วนรอบด้าน ไม่ใช่การซีโพร่งให้กระรอก

วัยรุ่นต้องมีความรู้เรื่องสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์อย่างเพียงพอ โดยกระบวนการเรียนรู้ที่ครอบคลุมถึงพัฒนาการในแต่ละช่วงวัย การเสริมสร้างคุณค่าและความเชื่อมั่นในตัวเอง การจัดการความสัมพันธ์ ความเสมอภาคระหว่างเพศ ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การพัฒนาทักษะส่วนบุคคล อาทิ ทักษะการคิดตัดสินใจ ประเมินสถานการณ์ สื่อสารเจรจาต่อรอง ปฏิเสธ เป็นต้น รวมทั้งได้รับข้อมูลข่าวสารบริการสุขภาพและความช่วยเหลือที่ครบถ้วน

แนวทางเชิงวิชาการสากลของเพศวิถีศึกษา (2552) โดยองค์การยูเนสโก อ้างผลการวิจัยจากทั่วโลกว่า เพศวิถีศึกษาไม่ทำให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้น แต่กลับชะลอเพศสัมพันธ์ครั้งแรกให้ช้าลง ความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์ลดลง รวมทั้งเป็นเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น

**พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.
2559** กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนเพศวิถีศึกษา จัดหาและพัฒนาผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอน และให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนให้คำปรึกษาและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีมาตรฐานสำหรับผู้เรียน

เรื่องเพศ รู้จริง ปลอดภัย

ผู้ใหญ่มักจะเข้าใจว่า วัยรุ่นยุคนี้ “รู้มาก” “รู้แล้ว” “รู้ดี” ในเรื่องเพศ เพราะเห็นว่า วัยรุ่นเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่ายดายผ่านสื่อออนไลน์

ปัญหาคือ ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ถูกต้อง วัยรุ่นขาดทักษะในการแยกแยะข้อมูลที่ตีมีประโยชน์ ออกจากข้อมูลที่แฝงอันตราย พวกเขาต้องได้รับการเสริมสร้างทักษะ เท่าทันสื่อ

ผู้ใหญ่ต้องชี้แนะและให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่น โดยการสื่อสารด้วยเหตุและผล รับฟังมุมมองและประสบการณ์ของวัยรุ่น ชวนให้พวกเขาคิดอย่างรอบด้าน แทนที่จะสั่งสอน ห้ามปราม ช่มชู้ ซึ่งจะ让孩子เบื่อหน่าย ไม่เชื่อฟัง รวมทั้งอาจทำในสิ่งที่ทำหายน จนนำไปสู่ความเสี่ยงในชีวิต

ทั้งนี้ ผู้ใหญ่ต้องเข้าใจก่อนว่า เรื่องเพศไม่ใช่แค่เพศสัมพันธ์ แต่ยังมีมิติด้านสุขภาพ ทักษะชีวิต การจัดการความสัมพันธ์ ไปจนถึงทัศนคติความเชื่อของสังคม

**พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่น พ.ศ.2559** รับรองสิทธิการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น โดยถือเป็นบทบาทของสถานศึกษา หน่วยบริการสุขภาพ สถานประกอบกิจการ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชน

สื่อมวลชนสามารถมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจแก่สังคม ถึงความจำเป็นที่วัยรุ่นจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารถูกต้อง ครบถ้วน และรอบด้าน ซึ่งจะเชื่อให้ พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 ดำเนินงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อมูล-บริการ คุมกำเนิด สำหรับวัยรุ่น

การมีข้อมูล ความรู้ รวมทั้งการเข้าถึงบริการและอุปกรณ์คุมกำเนิดได้ ไม่ใช่เหตุผลในการมีเพศสัมพันธ์ แต่จะทำให้รู้ว่า ถ้าตัดสินใจมีเพศสัมพันธ์ ต้องเป็น **เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย** เท่านั้น

ข้อมูลจาก talkaboutsex.thaihealth.or.th เว็บไซต์ตอบคำถามเรื่องเพศสำหรับวัยรุ่นของแผนงานสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า วัยรุ่นยังขาดความรู้เรื่องการคุมกำเนิดที่ถูกต้อง จำนวนมากใช้การหลั่งนอก และการนับระยะปลอดภัย โดยไม่รู้่วิธีการดังกล่าวมีความเสี่ยงสูงที่จะตั้งครรภ์ และติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมทั้งเอชไอวี

วัยรุ่นจำนวนหนึ่งเริ่มเห็นความสำคัญของถุงยางอนามัย แต่การไปซื้อถุงยางยังถูกผู้ใหญ่มองว่าไม่เหมาะสม บางคนไม่มีเงินพอ ไม่รู้จะไปซื้อที่ไหน และยังใช้ผิดวิธี

พ.ร.บ.การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 กำหนดให้สถานบริการสุขภาพจัดบริการอนามัยเจริญพันธุ์ที่ได้มาตรฐานสำหรับวัยรุ่น ประกอบด้วยยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และคุมกำเนิด

“แต่งงาน” ไม่ใช่ทางออก

องค์การอนามัยโลก (WHO) เสนอให้ทุกประเทศ ลดการแต่งงานในวัยต่ำกว่า 18 ปี และการตั้งครรภ์ในวัยก่อน 20 ปี เพราะทำให้วัยรุ่นรู้สึกสูญเสียคุณค่าในตัวเอง เนื่องจากถูกตีตราว่าเป็นคนไม่ดี วัยรุ่นส่วนใหญ่ขาดโอกาสด้านการศึกษา การงาน ทำให้ลำบากยากจน รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะเผชิญปัญหาความรุนแรง ชีวิตคู่จบลงด้วยการแยกทางหลายคนเข้าสู่วงจรการค้าบริการทางเพศ และยาเสพติด

ผลการศึกษาเรื่อง “เซ็กส์ครั้งแรกของคนไทย.. ต้องการหรือถูกบังคับ คุณนอนคือใคร และใช้ถุงยางหรือไม่?” โดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า เพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นหญิงอายุ 10-14 ปี เกือบครึ่งหนึ่งเป็นเพศสัมพันธ์ที่ไม่พร้อม

ไม่ต้องการ ไม่ตั้งใจ หรือถูกบังคับ ชื่นใจ วัยรุ่นชายช่วงวัยเดียวกัน ร้อยละ 10 ให้คำตอบคล้ายคลึงกัน และตอบตรงกันเรื่องการไม่ใช้ถุงยางอนามัย

หากเพศสัมพันธ์ที่ไม่เต็มใจ และไม่ปลอดภัย ทำให้ตั้งท้อง การบังคับให้วัยรุ่นแต่งงาน ย่อมไม่ใช่วิธีการแก้ปัญหา อาจกลายเป็นการ “ข่มขืนซ้ำ” และทำให้ปัญหาซับซ้อนมากขึ้น

พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 มุ่งเน้นการทำงานเพื่อให้วัยรุ่นที่ประสบปัญหาได้เข้าถึงระบบบริการความช่วยเหลือที่หลากหลาย ซึ่งจะเป็นทางเลือกในการจัดการปัญหาตามความต้องการและบริบทชีวิตที่แตกต่างกันของแต่ละคน

บ ต้อง ต้องได้เรียน

กฎหมายรัฐธรรมนูญ กำหนดหน้าที่ของรัฐในการ จัดให้เด็กทุกคนได้เรียนฟรี 12 ปี ขณะที่ พ.ร.บ.การ ศึกษาแห่งชาติ มีบทบัญญัติ ว่าด้วยสิทธิและโอกาสใน การเรียนอย่างเสมอกัน ไม่ เว้นแม้เด็กที่มีความพิการ หรือทุพพลภาพ รัฐต้องดูแล ให้เป็นพิเศษ

**พ.ร.บ. การป้องกัน
และแก้ไขปัญหาการตั้ง
ครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559**

ยืนยันสิทธิของวัยรุ่นตั้ง ครรภ์ว่า ต้องได้รับการ ศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสมและต่อเนื่อง สถาน ศึกษาคงจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ คัดกรองนักเรียน ที่ตั้งครรภ์ และสร้างความ เข้าใจในการอยู่ร่วมกันใน สังคม รวมทั้งร่วมมือกับผู้ ปกครองและหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้ รับบริการอนามัยการเจริญ พันธ์และสวัสดิการสังคม

สร้างการเรียนรู้จาก พ่อแม่วัยรุ่น

ผลสำรวจของ Massachusetts Alliance on Teen Pregnancy พบว่า ครอบครัว ชุมชน และโรงเรียนที่ช่วย ควบคุม ควบคุม จะทำให้พ่อแม่วัยรุ่น เกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น เพราะพวกเขาตระหนักถึงความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งรับรู้โอกาส และความปรารถนาดีที่คนรอบข้าง มอบให้

นักเรียนคนอื่นๆ สามารถ เรียนรู้จากเพื่อนที่เป็นพ่อแม่วัยรุ่น ได้ด้วย

ตั้งแต่ปี พ.ศ.2515 สภาสหรัฐฯ บังคับใช้กฎหมายสิทธิพลเรือน มี บทบัญญัติห้ามการกีดกันสิทธิด้าน การศึกษา ด้วยเหตุผลด้านเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว เพศ ฯลฯ

โรงเรียน West Oso Independent School District ในรัฐ เท็กซัส จึงริเริ่มจัดโครงการช่วยเหลือ พ่อแม่วัยรุ่น ให้มีทั้งตารางเรียนปกติ และชั้นเรียนเสริมทักษะพ่อแม่ แต่ถ้า ไม่สามารถมาเรียนได้ก็จะยืดหยุ่น ให้ตามความเหมาะสม รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่คอยดูแล และให้คำปรึกษา

โดยโรงเรียนต้องการแสดง จุดยืนเคียงข้างนักเรียนที่ประสบ ปัญหา และขจัดความเชื่อที่ว่า ถ้า พ่อแม่วัยรุ่นมาเรียนได้ นักเรียนอื่น จะเลียนแบบ โดยจัดการเรียนรู้ให้ ทุกคนมีมุมมองที่เหมาะสมในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาท้องวัยรุ่น ผลปรากฏว่า อัตราการท้องวัยรุ่น ในโรงเรียนลดลง นักเรียนสามารถ สำเร็จการศึกษา และก้าวสู่การเรียน ในระดับที่สูงขึ้นครบทุกคน

บริการที่เป็นมิตร

อดีตอวัยวะที่ตั้งครมร ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติ และส่งผลให้วัยรุ่นไม่สามารถเข้าถึงบริการสุขภาพและสังคมที่มีคุณภาพ ทั้งที่เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และคนไทยทุกคน

รายงานอนามัยการเจริญพันธุ์ โดยสำนักงานพัฒนาสุขภาพระหว่างประเทศ (2556) ใน 4 กลุ่มวัย ได้แก่ เด็ก วัยรุ่น วัยทำงาน และวัยสูงอายุ พบว่า วัยรุ่นเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขน้อยที่สุด เพราะระบบถูกออกแบบให้เน้นรักษาโรคทางกาย และมุ่ง “รักษา” มากกว่า “ป้องกัน” บุคลากรไม่คุ้นเคยกับการจัด

บริการสำหรับวัยรุ่นที่ประสบปัญหาเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นขาดการดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้มีสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ดี

**พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไข
ปัญหาการตั้งครมรในวัยรุ่น พ.ศ.2559**
กำหนดให้สถานบริการต้องจัดบริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่น โดยมีบริการข้อมูลข่าวสารความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์และบริการคำปรึกษา รวมทั้งจัดบริการที่ได้มาตรฐาน ตั้งแต่การคุมกำเนิด การยุติการตั้งครมร ดูแลสุขภาพอนามัยในระหว่างตั้งครมร ระหว่างคลอด และหลังคลอด

บริการสุขภาพที่เป็นมิตร สำหรับวัยรุ่น

[Youth Friendly Health Services: YFHS]

- การรักษาความลับและความเป็นส่วนตัวของวัยรุ่น
- สื่อสารชัดเจน เป็นมิตร เพื่อให้วัยรุ่นพูดคุยอย่างสบายใจ
- ให้ข้อมูลความรู้อย่างครบถ้วน รอบด้าน และทันสมัย
- สร้างความเชื่อมั่น ส่งเสริมให้วัยรุ่นตัดสินใจด้วยตัวเอง
- เคารพการตัดสินใจของวัยรุ่น

ทำแท้ง

ปลอดภัย ถูกกฎหมาย

ประมวลกฎหมายอาญา กำหนดการยุติการตั้งครรภ์ที่ “ไม่เป็นความผิด” ไว้ใน มาตรา 305 ได้แก่ การยุติการตั้งครรภ์เนื่องจากสุขภาพของผู้หญิง หรือเนื่องจากการถูกข่มขืนกระทำชำเรา หรือเนื่องจากหญิงตั้งครรภ์อายุต่ำกว่า 15 ปี รวมถึงการค้าบริการทางเพศ หรือการล่อลวงอนาจาร โดยผู้ให้บริการยุติการตั้งครรภ์ต้องเป็นแพทย์ผู้มีใบประกอบวิชาชีพเวชกรรมเท่านั้น

แพทยสภา กำหนด หลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับการยุติการตั้งครรภ์ทางการแพทย์ตามมาตรา 305 ว่า

(1) เป็นกรณีจำเป็นเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางกายของหญิงตั้งครรภ์ หรือ

(2) เป็นกรณีจำเป็นเนื่องจากปัญหาสุขภาพทางจิตของหญิงตั้งครรภ์ ซึ่งจะต้องมีแพทย์รับรองเห็นชอบ รวม 2 คน โดยมีข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานพยาบาลที่สามารถจัดบริการ และอายุครรภ์ไว้อย่างชัดเจน

เครือข่ายแพทย์อาสา RSA

เครือข่ายอาสา นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักสาธารณสุข จากภาครัฐและเอกชน รวมถึงตัวกันอาสาสมัครส่งต่อเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยเป็นเครือข่ายบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาล

นักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา นักสาธารณสุข จากภาครัฐและเอกชน รวมถึงตัวกันอาสาสมัครส่งต่อเพื่อยุติการตั้งครรภ์ที่ปลอดภัย ตามแนวทางราชวิทยาลัยสูตินรีแพทย์ และองค์การอนามัยโลก ตามข้อบ่งชี้ที่สอดคล้องกับกฎหมายและข้อบังคับแพทยสภา

ข้อมูลเพิ่มเติม: rsathai.org

พาดหัวปิด ละเมิดสิทธิวัยรุ่น

“วัยรุ่นใจแตก” “แม่ใจยักษ์” ฯลฯ ยังเป็นคำที่สื่อจำนวนหนึ่งนำมาใช้ในการเสนอข่าวการพบทารกหรือซากทารก โดยมาจากการตั้งสมมติฐานของแหล่งข่าวที่อยู่ในเหตุการณ์ หรือของตัวเอง

ข้อเท็จจริงคือ ผู้หญิงท้องไม่พร้อม หรือคนที่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกได้ ไม่ใช่แค่กลุ่มวัยรุ่น ข้อมูลจาก **สายด่วนปรึกษาเอดส์และท้องไม่พร้อม 1663** ระหว่างเดือนตุลาคม 2558 ถึง 30 มิถุนายน 2561 มีผู้ปรึกษาเรื่องท้องไม่พร้อม 52,370 ราย เป็นผู้ใช้บริการอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 ของทั้งหมด

สอดคล้องกับรายงานประจำปีระวางการทำแท้งประเทศไทย พ.ศ. 2558 โดยสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย จัดเก็บข้อมูลจากผู้ป่วยทำแท้ง 2,489 ราย พบว่าเป็นคนที่ทำแท้งด้วยเหตุผลด้านสุขภาพ

ส่วนใหญ่อายุ 30-34 ปี คนที่ทำแท้งด้วยเหตุผลด้านเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว ส่วนใหญ่อายุ 20-24 ปี มีวัยรุ่นทำแท้งไม่ถึงร้อยละ 30

ประเทศไทยมีบริการสุขภาพและสังคมเพื่อช่วยเหลือคนที่ท้องไม่พร้อมอย่างรอบด้าน แต่ทัศนคติและความเชื่อของผู้ที่เกี่ยวข้องยังเป็นอุปสรรค ทำให้ผู้ประสบปัญหาเข้าไม่ถึงบริการอย่างเหมาะสม

ดังนั้น **ผู้ประสบปัญหาที่เข้าไม่ถึงระบบช่วยเหลือ จึงไม่ใช่อาชญากร**

สื่อมวลชนสามารถนำเสนอข่าวด้วยมุมมองที่เอื้อต่อการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ผู้หญิงและวัยรุ่นได้รับบริการสุขภาพและสังคมตามสิทธิที่กฎหมายรับรองไว้ อันจะส่งผลไปถึงครอบครัว ชุมชน และสังคมโดยรวมอีกด้วย

“ลูกผู้ชาย”

กับอนามัยการเจริญพันธุ์

ผู้หญิงมักถูกคาดหวังให้เป็นฝ่ายคุมกำเนิด แต่วิธีเดียวที่ป้องกันท้องและป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงเอชไอวี คือการใช้ถุงยางอนามัย

การไม่ใช้ถุงยางอนามัยทำให้วัยรุ่นหญิงเสี่ยงตั้งครรภ์ ส่วนวัยรุ่นชายเสี่ยงติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ รวมถึงเชื้อเอชไอวี ข้อมูลจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ระหว่างปี 2553-2559 พบแนวโน้มการป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในคนอายุ 15-24 ปี เพิ่มสูงขึ้น อัตราผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ เป็นวัยรุ่นถึงร้อยละ 50 ขณะที่จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มลดลง แต่กลับพบสัดส่วนผู้ติดเชื้อรายใหม่ในกลุ่มคนอายุ 15-24 ปีเพิ่มขึ้น

ปี 2553 องค์การอนามัยโลก จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยเน้นถึงความจำเป็นที่ผู้ชายต้องมีส่วนร่วมในการสร้างความเสมอภาคทางเพศ และการส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะวัยรุ่นชายซึ่งเป็นวัยที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ทุกฝ่ายต้องส่งเสริมให้พวกเขาได้เรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเอง คนรอบข้าง และสังคม

พ.ร.บ.การป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ส่งเสริมให้วัยรุ่นได้เรียนรู้เพศวิถีศึกษา ที่ครอบคลุมถึงความเข้าใจเรื่องสัมพันธ์ภาพ สุขภาวะทางเพศ มิติทางสังคมและวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อเรื่องเพศ ข้อมูลข่าวสาร และความรู้เรื่องอนามัยการเจริญพันธุ์ที่ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทางเพศ ตลอดจนการจิต ความคุ้มครองช่วยเหลือ แก้ววัยรุ่นที่ประสบปัญหา โดยเท่าเทียมกัน

ถ้าลูกหลานของเรา ท้องไม่พร้อม

พ.ร.บ. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์
ในวัยรุ่น พ.ศ.2559 รับรองสิทธิวัยรุ่นเพื่อให้ได้รับการ
เยียวยาแก้ไขปัญหภายใต้อระบบบริการสุขภาพและบริการ
สังคมที่เป็นมิตร

ระบบบริการสุขภาพและสังคมสำหรับผู้ที่ตั้งครรภ์
ไม่พร้อมในประเทศไทย มีการดำเนินงานทั้งโดยภาครัฐและ
เอกชน ได้แก่ บริการคำปรึกษาปัญหาท้องไม่พร้อม

- สายด่วนปรึกษาเอดส์และท้องไม่พร้อม 1663 โดย
มูลนิธิเข้าถึงเอดส์
- ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน 1300 โดยกระทรวง
การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ทางเลือกสำหรับปัญหาการตั้ง
ครรภ์ไม่พร้อม มี 2 ทาง ได้แก่ **การยุติการ
ตั้งครรภ์ และการตั้งครรภ์ต่อ** การยุติ
การตั้งครรภ์มีข้อมูลตามที่กล่าวถึงแล้วใน
ช่วงก่อนหน้า ส่วนการตั้งครรภ์ต่อ บริการ
สุขภาพและสังคมที่สำคัญ ประกอบด้วย

- **บริการสุขภาพ** การทดสอบการตั้ง
ครรภ์ การดูแลสุขภาพอนามัยใน
ระหว่างตั้งครรภ์และรับฝากครรภ์
การตรวจหลังคลอด การให้คำ
แนะนำการเลี้ยงลูก การให้บริการ
คุมกำเนิดหลังคลอดที่เหมาะสม
การดูแลสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก
หลังคลอด เป็นต้น
- **บ้านพักรอคลอด** สำหรับผู้ที่ไม่
สามารถอยู่ในครอบครัวหรือชุมชน
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์ มีการดำเนินงาน
บ้านพักเด็กและครอบครัว ในทุก
จังหวัดทั่วประเทศ และมีบ้านพักที่
ดำเนินงานโดยเอกชน ได้แก่ สหทัย
มูลนิธิ บ้านพักฉุกเฉินของสมาคมส่งเสริม
สถานภาพสตรีฯ เป็นต้น

- **การฝากเลี้ยงชั่วคราว** บ้านพัก
หลายแห่งมีบริการเพื่อเตรียมความ
พร้อมก่อนเลี้ยงดูลูกในระยะยาว เช่น
ระหว่างเรียนหนังสือ หรือทำงาน โดย
มีการประเมินความพร้อมเป็นระยะ
- **การยกเด็กเป็น “บุตรบุญธรรม”**
การหาครอบครัวทดแทนให้เด็กที่ผู้
ปกครองไม่พร้อมเลี้ยงดู โดยศูนย์
อำนวยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์

บรรณานุกรม

- กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ, เข้มแข็งครั้งแรกของคนไทย... ต้องการหรือถูกบังคับ? คุณนอน
คือใคร และใช้ถุงยางหรือไม่?, ประชากรและสังคม, สถาบันวิจัยประชากรและ
สังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551
- แนวทางเชิงวิชาการสากลของเพศวิถีศึกษา, องค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และ
วัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก), 2552
- รายงานเฝ้าระวังการทำแท้งประเทศไทย พ.ศ.2558, สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์
กรมอนามัย, 2560
- รายงานอนามัยการเจริญพันธุ์, สำนักงานพัฒนาสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP)
กระทรวงสาธารณสุข, มีนาคม 2556
- Policy approaches to engaging men and boys in achieving gender equality
and health equity, WHO, July 2010

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมจัดทำ “แนวทางการนำเสนอเนื้อหา สำหรับผู้ผลิตสื่อ เพื่อคุ้มครองสิทธิสุขภาพวัยรุ่น ตาม พ.ร.บ.การป้องกัน และแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ.2559”

วันที่ 10 กันยายน 2561 ณ ห้องประชุมसानใจ 2 ชั้น 6
อาคารสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

ที่ปรึกษาวิชาการ

นพ.กิตติพงศ์ แซ่เจ็ง ผู้อำนวยการสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย
ผศ.ดร.กนกวรรณ ธราวรรณ อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง

รัชดา ธราภาค	ปิยภา เมืองแมน	พนา นาคราช
ปัทมาพร พูนมีทรัพย์	ชลธยา ทรงรูป	อุไรรัตน์ หนาใหญ่
จันทิมา ตริเลิศ	นันทิยา คาทาสี	ณัฐปภัทร์ ธรรมจารย์

ภาคีสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ

ศรินยา สิงห์ทองวรรณ	สุดาพร นาคพิก	เสาศิลป์ เฟื่องสุวรรณ
สุชาดา สุวรรณเทศ	ภัทรวดี ใจทอง	พัชชา เจิงกลิ่นจันทร์
พ.ต.ท.หญิง เปรียบพร้อม เมษิยานนท์		

สื่อมวลชน

อรรถกานท์ พิมพวงศ์	สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3
สุรัชย์ ปานน้อย	สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
ดาริน กำเนิดรัตน์	สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
ธันยพร บัวทอง	สำนักข่าวบีบีซีไทย
อรพิน ยิงยงพัฒนา	เว็บไซต์ TheMomentum

คณะทำงานข้อมูล/เรียบเรียง

สินีพร มฤคพิทักษ์	สุดา มั่งมีดี
-------------------	---------------

ออกแบบศิลปกรรม

ศิรดา สื่อไพศาล

- “วัยรุ่น” ไม่ใช่เด็ก
- “วัยรุ่น” ไม่ใช่ตัวปัญหา พวกเขากำลังเผชิญปัญหา
- เพศวิถีศึกษา รุ่นลัвраอด
- เรื่องเพศ รู้จริง ปลอดภัย
- ข้อมูล-บริการ คู่มือกำเนิด สำหรับวัยรุ่น
- “แต่งงาน” ไม่ใช่ทางออก
- ต้องต้องได้เรียน
- บริการที่เป็นมิตร
- ทำแท้ง ปลอดภัย ถูกกฎหมาย
- พาดหัวผิด ละเมิดสิทธิวัยรุ่น
- “ลูกผู้ชาย” กับอนามัยการเจริญพันธุ์
- ถ้า ลูกหลานของเรา ต้องไม่พร้อม

จัดทำโดย

มูลนิธิสร้างความสำเร็จเรื่องสุขภาพผู้หญิง (สคส.)

86/58 ซอย 5 โครงการวิชั่น สมาร์ท ซิตี ถนนนครินทร์

ต.ตลาดขวัญ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ 0 2 525 4922-3 | www.whaf.or.th

